

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь
Вучэбна-метадычнае аб'яднанне па гуманітарнай адукацыі

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Першы намеснік міністра адукацыі
Рэспублікі Беларусь

В.А. Болуш

10.10.2014
(дата зацвярджэння)

Рэгістрацыйны № Д-Е.535/тып.

АСНОВЫ ТВОРЧАЙ ДЗЕЙНАСЦІ РЕДАКТАРА
Тыпавая вучэбная праграма
па вучэбнай дысцыпліне для напрамку спецыяльнасці
1-23 01 10-02 Літаратурная работа (рэдагаванне)

УЗГОДНЕНА

Першы намеснік міністра інфармацыі
Рэспублікі Беларусь

Л.С. Ананіч

УЗГОДНЕНА

Начальнік упраўлення вышэйшай
адукацыі Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь

С.І. Раманюк

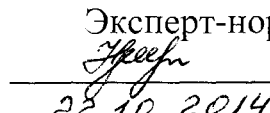
Старшыня Вучэбна-метадычнага

аф'янавання гуманітарнай адукацыі
А.В. Данільчанка

Прарэктар па навукова-метадычнай
работе Дзяржаўнай установы
адукацыі «Рэспубліканскі інстытут
вышэйшай школы»

І.У. Цітовіч

Эксперт-нормакантралёр

Н.С. Клімавіч

22.10.2014

Мінск 2014

СКЛАДАЛЬНІК:

А.Р. Хромчанка, дацэнт кафедры стылістыкі і літаратурнага рэдагавання факультэта журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, кандыдат філалагічных навук, дацэнт.

Рэцэнзенты:

Кафедра беларускага мовазнаўства ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»;

С.В. Зелянко, галоўны рэдактар сайта «1-4.by» адкрытага акцыянернага таварыства «Новыя веды», кандыдат філалагічных навук.

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ Ё ЯКАСЦІ ТЫПАВОЙ:

Кафедрай стылістыкі і літаратурнага рэдагавання факультэта журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта
(пратакол № 6 ад 10.01.2014 г.);

Навукова-метадычным саветам Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта
(пратакол № 3 ад 29.01.2014 г.);

Навукова-метадычным саветам па журналістыцы Вучэбна-метадычнага аб'яднання па гуманітарнай адукацыі
(пратакол № 4 ад 31.03.2014 г.).

Адказны за выпуск: А.Р.Хромчанка

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Характарыстыка вучэбнай дысцыпліны. Дысцыпліна «Асновы творчай дзейнасці рэдактара» прызначана для падрыхтоўкі студэнтаў па напрамку спецыяльнасці 1-23 01 10-02 «Літаратурная работа (рэдагаванне)» і ўваходзіць у дзяржаўны кампанент цыкла спецыяльных дысцыплін. «Асновы творчай дзейнасці рэдактара» – гэта прыкладная філалагічная дысцыпліна, якая раскрывае сутнасць рэдактарскай дзейнасці як элемента творчасці ў працэсе падрыхтоўкі тэксту да друку.

Роля і месца вучэбнай дысцыпліны ў сістэме падрыхтоўкі спецыяліста. У сістэме падрыхтоўкі літаратурных рэдактараў дысцыпліна «Асновы творчай дзейнасці рэдактара» ўваходзіць у пачатковы этап: даюцца і замацоўваюцца тэарэтычныя веды ў галіне выдавецка-рэдактарскай працы, выяўляюцца і сістэматызуюцца творчыя набыткі стваральнікаў рукапіснай і друкаванай кнігі, прыёмы і метады працы з тэкставым матэрыялам, узоры моўна-стылёвых правак.

Сувязі вучэбнай дысцыпліны з іншымі дысцыплінамі вучэбнага плана. Вывучэнне дысцыпліны «Асновы творчай дзейнасці рэдактара» грунтуецца на ўменнях і навыках, набытых студэнтамі пры вывучэнні дысцыплін «Мова сродкаў масавай камунікацыі» і «Асновы літаратурна-рэдактарскай дзейнасці», суправаджаецца актыўнымі міжпрадметнымі сувязямі з дысцыплінамі «Стылістыка» і «Метадыка рэдагавання».

Мэты і задачы вучэбнай дысцыпліны. Мэта дысцыпліны – вывучэнне і засваенне гістарычнага і сучаснага досведу выдавецка-рэдактарскай дзейнасці на Беларусі. Назапашаныя стагоддзямі прыёмы і метады рэдактарскай апрацоўкі тэксту ўяўляюць сабой багатую фактычную базу для распрацоўкі тэарэтычных асноў рэдагавання з улікам нацыянальнай спецыфікі. Творча пераасэнсаваныя, некаторыя элементы такога досведу могуць быць прыменены ў сучаснай рэдактарскай працы, асабліва пры стварэнні кнігі: афармленні яе вонкавага выгляду, арганізацыі тэкставага матэрыялу і інш.

Задачи дысцыпліны «Асновы творчай дзейнасці рэдактара»:

- паведамленне агульных звестак пра рэдагаванне старажытных рукапісаў у дахрысціянскі перыяд, а таксама пра рэдагаванне кніг Новага Запавету;
- вылучэнне і характарыстыка асноўных этапаў у развіцці выдавецка-рэдактарскай дзейнасці і распрацоўцы тэорыі і практыкі рэдагавання на Беларусі;
- выяўленне і абагульненне творчых напрацовак беларускіх майстроў слова ў галіне рэдагавання;
- характарыстыка асаблівасцей рэдактарскай працы на сучасным этапе;
- выпрацоўка навыкаў творчага падыходу да выдавецка-рэдактарскай дзейнасці з улікам гістарычнага досведу ў гэтай галіне.

Патрабаванні да засваення вучэбнай дысцыпліны ў адпаведнасці з

адукацыйным стандартам. У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен:

ведаць:

- гісторыю выдавецка-рэдактарскай дзейнасці на Беларусі;
- тэарэтычныя асновы творчай дзейнасці рэдактара на сучасным этапе;
- творчыя прынцыпы перакладчыцкай дзейнасці;
- асаблівасці творчай працы рэдактара ў выдавецтве, часопісе, газеце;

умець:

- суадносіць асноўныя этапы станаўлення выдавецка-рэдактарскай дзейнасці з сучаснай тэорыяй і практыкай тэдагавання;
- творча аналізаваць і ацэньваць друкаваныя матэрыялы розных жанраў;
- творча прымяняць атрыманыя тэарэтычныя веды ў прафесійнай рэдактарскай дзейнасці;

валодаць:

- навыкамі дыяхранічнага супастаўлення друкаваных выданняў;
- асноўнымі прыёмамі творчага падыходу да рэдактарскай ацэнкі друкаваных матэрыялаў;
- творчым мысленнем у стасунках з аўтарам твораў, якія рэдагуюцца.

Характарыстыка метадаў і тэхналогій навучання. Падчас вывучэння дысцыпліны, апрача традыцыйных, выкарыстаны наступныя метады: інтэрактыўны (арыентаваны на дамінаванне актыўнасці студэнтаў у адукацыйным працэсе), праблемны (дае магчымасць выпрацаваць індывідуальны падыход да навучання студэнтаў з улікам іх творчых здольнасцей). Прымяняюцца камп'тарная тэхніка, электронная бібліятэка, сайтавае суправаджэнне навукова-метадычнага забеспячэння адукацыйнага працэсу.

Рэкамендацыі па арганізацыі самастойнай працы. Для самастойнай працы студэнтаў распрацаваны друкаваныя і аўдыявізуальныя матэрыялы, якія даюць магчымасць усведамлення творчага падыходу рэдактара пры іх падрыхтоўцы. Прапануецца знаёмства з навуковымі працамі па тэмах, якія вывучаюцца, студэнты рыхтуюць кароткія паведамленні творчага характару.

На вывучэнне дысцыпліны «Асновы творчай дзейнасці рэдактара» адведзена 216 гадзін, у тым ліку аўдыторных 106. Прыкладнае размеркаванне аўдыторнага часу па відах заняткаў: 32 гадзіны – лекцыі, 74 – семінарскія заняткі. У залежнасці ад ступені падрыхтаванасці студэнтаў, іх агульнай эрудыцыі і здольнасці да самастойнага аналізу аўтарскіх арыгіналаў можна па-іншаму размяркоўваць колькасць гадзін па раздзелах.

ПРЫКЛАДНЫ ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

№ п/п	Найменне раздзелаў і тэм	Аўдыторныя заняткі (гадзіны)		Усяго гадзін
		Лекцыйныя	Семінарскія	
1	Асновы творчай дзейнасці рэдактара як вучэбная дысцыпліна. Творчая дзейнасць рэдактара ў рэчышчы дзяржаўнай ідэалогіі	2	4	6
2	3 гісторыі рэдагавання	2	6	8
3	3 гісторыі рэдагавання на Беларусі	4	6	10
4	Францыск Скарына – перакладчык і рэдактар кніг Бібліі	2	6	8
5	Брацкае кнігадрукаванне на Беларусі ў XVI–XVII стст.	2	4	6
6	Выдавецка-рэдактарская дзейнасць Івана Фёдарова	2	6	8
7	Леў Сапега – рэдактар Статута ВКЛ 1588 г.	4	6	10
8	Янка Купала – рэдактар газеты «Наша ніва». Вынікі білінгвізму ў мове сучасных СМІ	2	6	8
9	Творчыя прынцыпы перакладчыцкага майстэрства Янкі Купалы (рэдактарскі аспект)	2	6	8
10	Творчыя прынцыпы перакладчыцкага майстэрства Максіма Багдановіча (рэдактарскі аспект)	2	4	6
11	Якуб Колас – рэдактар. Праца пісьменніка над удасканаленнем сваіх твораў	2	4	6
12	Якуб Колас – рэдактар кнігі «Беларускія народныя казкі» ў апрацоўцы Міхася Клімковіча	2	4	6

13	Рэдактарская спадчына Кандрата Крапівы	2	4	6
14	Кузьма Чорны – рэдактар	2	4	6
15	Асаблівасці творчай дзей- насці рэдактара на сучас- ным этапе		4	4
	Усяго	32	74	106

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

1. Асновы творчай дзейнасці рэдактара як вучэбная дысцыпліна.

Творчая дзейнасць рэдактара ў рэчышчы дзяржаўнай ідэалогіі

Асновы творчай дзейнасці рэдактара як прыкладная філалагічная дысцыпліна. Падсумаванне, абагульненне сістэматызацыя творчых набыткаў у галіне рэдактарскай дзейнасці. Паняцце «рэдактарская дзейнасць». Творчы падыход да вырашэння канчатковай мэты рэдактарскай дзейнасці як асноўная задача рэдактара. Творчы характар рэдактарскай дзейнасці ва ўмовах сучасных рэдакцыйна-выдавецкіх тэхналогій. Творчая дзейнасць рэдактара ў рэчышчы дзяржаўнай ідэалогіі.

2. 3 гісторыі рэдагавання

Развіццё мовы і патрэб чалавека ў абмене інфармацыяй і гісторыя рэдагавання. Роля піктаграфічнага пісьма як ланцужка пэўным спосабам злучаных знакаў для забеспячэння дакладнага і адназначнага ўспрымання інфармацыі. Звязны запіс піктаграм і рэдактарскі кантроль. Фальклор як вусны спосаб перадачы інфармацыі. Суіснаванне на пэўнай этнічнай тэрыторыі шматлікіх варыянтаў аднаго і таго ж фальклорнага тэксту як вынік яго рэдактарскай апрацоўкі. Рэдактарскія праўкі перапісчыкаў старажытных рукапісных кніг.

3. 3 гісторыі рэдагавання на Беларусі

Старажытныя надпісы на камянях (в. Пнеўшчына Горацкага раёна і в. Сынковічы Зэльвенскага раёна), на свінцовых пломбах, бяросце, костках, цаглянах і г. д. Меркаванні вучоных пра наяўнасць пісьма на тэрыторыі Беларусі ў дахрысціянскі перыяд. Прыкметы рэдактарскай апрацоўкі старажытных надпісаў.

4. Францыск Скарына – перакладчык і рэдактар кніг Бібліі

Незалежная пазіцыя Францыска Скарыны ў дачыненні біблейскага тэксту. Парушэнне парадку размяшчэння кніг. Свядомае ўжыванне чэшскіх слоў як сінонімаў да беларускіх. Ужыванне глосаў Замена элементаў культуры народаў Блізкага Усходу адпаведнымі беларускімі. Замена царкоўнаславянскіх элементаў сродкамі народна-гутарковай мовы. Мастацка-паліграфічныя асаблівасці скарынаўскіх выданняў.

5. Брацкае кнігадрукаванне на Беларусі ў XVI–XVII стст.

Брацкае кнігадрукаванне – асноўны пераемнік выдавецкіх, мастацка-паліграфічных, моўных традыцый Францыска Скарыны. Мастацкія выданні. Граматычныя і лексікаграфічныя выданні. Палемічная публіцыстыка. Адступленні ад скарынаўскіх традыцый і засваенне досведу заходнееўрапейскага кнігадрукавання. Фармат выданняў, мастацка-арнаментальнае афармленне, гравюры і іншыя элементы ўнутранай структуры кнігі, прыёмы вёрсткі і набору.

6. Выдавецка-рэдактарская дзейнасць Івана Фёдарова

Заснаванне друкарні ў Маскве Пятром Мсціслаўцам і Іванам Фёдаравым. Прычына спынення выдавецкай дзейнасці ў Маскве. Праца ў Заблудаўскай друкарні. Знаёмства друкароў з кніжнай культурай Беларусі, польскімі і заходнееўрапейскімі выданнямі. Выкарыстанне моўных традыцый Францыска Скарыны. Пераемнасць Іванам Фёдаравым выдавецкіх і рэдактарскіх традыцый Францыска Скарыны («Астрожская Біблія»). Рэдактарскія праўкі Івана Фёдарова.

7. Леў Сапега – рэдактар Статута ВКЛ 1588 г.

Заканадаўчыя крыніцы для распрацоўкі Статута 1588 года : Судзебнік 1468, Статут Вялікага Княства Літоўскага 1529 і Статут Вялікага Княства Літоўскага 1566, сеймавыя пастановы, велікакняскія прывілеі, пастановы павятовых сеймікаў. Статутовая камісія як рабочы орган, што ўзначальваў распрацоўку праектаў статутаў ВКЛ. Склад Статутавай камісіі і яе кваліфікацыйная і рэдактарская праца.

8. Янка Купала – рэдактар газеты «Наша ніва». Вынікі білінгвізму ў мове сучасных СМІ

Дзейнасць Янкі Купалы як рэдактара і выдаўца. Аналіз структуры выдання (інфармацыйныя нататкі, публіцыстычныя артыкулы, мастацкая літаратура, рэклама і інш), рубрыкацыі («З усіх старон», «З Беларусі і Літвы», «Паштовая скрынка» і інш.), логіка-кампазіцыйнай будовы публіцыстычных тэкстаў (кароткія, сціслыя загаловкі, лагічная сувязь паміж структурнымі часткамі тэксту, выкарыстанне прыёмаў аратарскага стылю і інш.). Параўнальны аналіз сучаснай «Нашай нівы» і купалаўскай паводле ідэяна-тэматычнага кірунку выдання, яго структуры, мовы і стылю газетных матэрыялаў. Аглядаванне ў мове сучасных СМІ вынікаў білінгвізму.

9. Творчыя прынцыпы перакладчыцкага майстэрства Янкі Купалы (рэдактарскі аспект)

Асаблівасці перакладу з рускай (М. Някрасаў, А. Кальцоў), украінскай (Т. Шаўчэнка), польскай (А. Міцкевіч, М. Канапніцкая, У. Сыракомля) моў. Пераклад Янкам Купалам «Слова пра паход Ігаравы». Параўнанне з украінскім перакладам Т. Шаўчэнкі. Папулярныя творы А. Пушкіна, Т. Шаўчэнкі, А. Міцкевіча. Методыка рэдагавання твораў, перакладзеных са славянскіх моў.

10. Творчыя прынцыпы перакладчыцкага майстэрства Максіма Багдановіча (рэдактарскі аспект)

Параўнальны аналіз перакладаў верша «У паўночным краю на кургане...» М. Багдановіча, «На севере диком стоит одиноко...» М. Лермантава і «На севере кедр одиноко на голой вершине растёт»

В. Гіпіуса. Пераклады М. Багдановіча з нямецкай і французскай моў. Методыка рэдагавання твораў, перакладзеных з неславянскіх моў.

11. Якуб Колас – рэдактар. Праца пісьменніка над удасканаленнем сваіх твораў

Асноўныя задачы выдавецкага рэдактара. Крытычныя заўвагі Якуба Коласа па творах беларускіх пісьменнікаў. Праца над удасканаленнем паэмы «Сымон-музыка». Аўтарскія пошукі мастацкіх дэталей для рэалізацыі задумы паэмы. Коласаўскае меркаванне пра скарачэнне тэксту і шматлікія падрабязнасці ў ім. Задума паэма «Адплата». Праца Якуба Коласа над тэкстам паэмы. Аўтарская задума трылогіі «На ростанях». Удасканаленне аўтарам тэксту трылогіі. Моўна-стылёвыя асаблівасці твораў Якуба Коласа і праца пісьменніка над словам.

12. Якуб Колас – рэдактар кнігі «Беларускія народныя казкі» ў апрацоўцы Міхася Клімковіча

Якуб Колас і вусная народная творчасць. «Другое чытанне для дзяцей беларусаў». Якуб Колас – вучоны-фалькларыст, этнограф. Патрабавальнасць Якуба Коласа як пісьменніка і рэдактара да апрацоўкі беларускіх народных казак. Рэдактарскія заўвагі і рэкамендацыі Якуба Коласа па кнізе «Беларускія народныя казкі» ў апрацоўцы Міхася Клімковіча.

13. Рэдактарская спадчына Кандрата Крапівы

Кандрат Крапіва пра чысціню мовы мастацкіх твораў. Аналіз мовы твораў беларускіх пісьменнікаў. Артыкул Кандрата Крапівы «Шкодная блытаніна ў пытаннях мовы». Канцылярызмы, дыялектызмы, архаізмы ў мове мастацкай літаратуры. Кандрат Крапіва – рэдактар лексікаграфічных прац. Параўнальны аналіз слоўнікавых артыкулаў у Руска-беларускім слоўніку 1953-га і 1982-га гадоў выдання. Аналіз наяўнасці русізмаў у слоўніках.

14. Кузьма Чорны – рэдактар

Мастацка-стылёвыя асаблівасці прозы Кузьмы Чорнага (паводле артыкула Алеся Адамовіча «Багацце творчых індывідуальнасцей»). Клопат Кузьмы Чорнага пра чысціню беларускай мовы і яе каштоўнасць як аснову культуры народа (артыкул «Небеларуская мова ў беларускай літаратуры»). Рэдактарскі аналіз Кузьмой Чорным арыгінальных і перакладных тэкстаў беларускіх пісьменнікаў і перакладчыкаў.

15. Асаблівасці творчай дзейнасці рэдактара на сучасным этапе

Асаблівасці рэдактарскай працы ў выдавецтве, часопісе, газеце. Праца з фасімільнымі выданнямі, архіўнымі матэрыяламі, адаптаванымі тэкстамі і інш. Асаблівасці моўнай культуры кніг дзяржаўных і недзяржаўных выдавецтваў. Асновы дарэформеннага правапісу і яго выкарыстанне ў недзяржаўным друку.

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

І. ЛІТАРАТУРА

Асноўная

1. Александровіч, С. Кнігі і людзі / С. Александровіч. – Мінск: Маст. літ., 1976. – 207 с.
2. Александровіч, С. Х. Пуцявіны роднага слова: праблемы развіцця беларускай літаратуры і друку другой паловы XIX – пачатку XX ст. / С. Х. Александровіч. – Мінск: Выд-ва БДУ, 1971. – 248 с.
3. Беззубов, А. Н. Введение в литературное редактирование / А. Н. Беззубов. – СПб.: Изд-во С.-Петербур. гос. ун-та, 1997. – 653 с.
4. Булыка, А. М. Лексічныя запазычанні ў беларускай мове XIV–XVIII стст. / А. М. Булыка. – Мінск: Навука і тэхніка, 1980. – 256 с.
5. Булыка, А. М. Мова выданняў Скарыны / А. М. Булыка, А. І. Жураўскі, У. М. Свяжынскі. – Мінск: Навука і тэхніка, 1990. – 253 с.
6. Крапіва, К. Зб. тв.: 6 т. / К. Крапіва. – Т. 2. – Мінск: Маст. літ., 1997.
7. Лужанін, М. Колас расказвае пра сябе: аповесць-эсэ / М. Лужанін. – Мінск: Маст. літ., 1997. – 462 с.
8. Мысліцелі і асветнікі Беларусі: энцыкл. даведнік. – Мінск: БелЭн, 1995. – 671 с.
9. Накорякова, К. М. Литературное редактирование / К. М. Накорякова. – М.: Икар, 2004. – 432 с.
10. Немировский, Е. Л. Франциск Скорина. Жизнь и деятельность белорусского просветителя / Е. Л. Немировский. – Минск: Маст. літ., 1990. – 597 с.
11. Немировский, Е. Л. С книгой через века и страны / Е. Л. Немировский, Б. С. Горбачевский. – М.: Книга, 1964. – 384 с.
12. Пшыркоў, Ю. Янка Купала – рэдактар «Нашай нівы» / Ю. Пшыркоў // Беларусь. – 1946. – № 5-6.
13. Редактирование отдельных видов литературы / под ред. проф. Н. М. Сикорского. – М.: Книга, 1987. – 396 с.
14. Скрыган, Я. Выбр. тв.: у 2 т. Т. 2: Апавяданні. Аповесці. Літаратурны роздум / Я. Скрыган. – Мінск: Маст. літ., 1985. – 454 с.
15. Статут Вялікага княства Літоўскага 1588: тэксты, даведнік, каментарыі. – Мінск: БелСЭ, 1989. – 573 с.
16. Францыск Скарына і яго час: энцыкл. даведнік. – Мінск: БелСЭ, 1988. – 607 с.
17. Хромчанка, А. Р. Асновы творчай дзейнасці рэдактара: вучэб.-метадыч. комплекс / А. Р. Хромчанка. – Мінск: БДУ, 2010. – 107 с.
18. Чорны, К. Выбр. тв. / К. Чорны. – Мінск: Беллітфонд, 2000. – 608 с.
19. Чорны, К. Зб. тв.: у 8 т. Т. 8: Публіцыстыка. Дзённік. Летапіс жыцця і творчасці / К. Чорны. – Мінск: Маст. літ., 1975. – 607 с.
20. Янка Купала: энцыкл. даведнік. – Мінск: БелСЭ, 1986. 727 с.
21. Parandowski, Jan. Alchemia słowa / Jan Parandowski. – Warszawa: Czytelnik, 1976.

Дадатковая

1. Адамовіч, А. Літаратура, час і мы: літ.-крыт. артыкулы / А. Адамовіч. – Мінск: Маст. літ., 1979. – 384 с.
2. Еремін, І. П. «Слово о полку Игореве» в русской, украинской и белорусской поэзии / И. П. Еремін // «Ученые записки ЛГУ». Вып. 13. – Л., 1948. – № 90.
3. Іофе, Э. Малавядомы Колас / Э. Іофе // Голас Радзімы. – 2002. – № 37.
4. Казека, Я. Няходжанай дарогай / Я. Казека. – Мінск: Маст. літ., 1973. – 270 с.
5. Пуцявінамі Янкі Купалы: дакументы і матэрыялы. – Мінск, 1981.
6. Садоўскі, П. Беларуская мова: асоба-грамадскасць-дзяржава / П. Садоўскі // Полымя. – 1989. – № 6.
7. Сініла, Г. В. Максім Багдановіч як перакладчык заходнееўрапейскай паэзіі / Г. В. Сініла // Вестник БГУ. Серия 4. – 1991, № 3. – С. 3–9.
8. Шакун, Л. М. Стилистика скорининских предисловий / Л. М. Шакун // Франциск Скорина – белорусский гуманист, просветитель, первопечатник. – Минск, 1989.

II. Тэматыка рэфератаў

1. Рэдактарская праца перапісчыкаў старажытных рукапісаў.
2. Прыкметы рэдактарскай апрацоўкі тэкстаў Евангелля.
3. Палемічная літаратура XVI—XVII стагоддзяў як аснова развіцця публіцыстыкі.
4. Юрыдычная лексіка ў Статуце Вялікага Княства Літоўскага 1588 года (рэдактарскі аспект).
5. Уласнабеларуская лексіка ў выданнях Францыска Скарыны (рэдактарскі аспект).
6. Скарынаўскія традыцыі ў выданнях Івана Фёдарова і Пятра Мсціслаўца.
7. Моўна-стылёвы аналіз рэкламы ў газеце «Наша ніва» (рэдактар Янка Купала).
8. Купалаўская «Наша ніва» і сучасная: традыцыі і наватарства.
9. Аўтарская рэдактарская праўка Максіма Багдановіча.
10. Самапераклад як творчая рэдактарская апрацоўка ўласнага тэксту (на прыкладзе зборніка Максіма Багдановіча «Зеленя»).
11. Роля мовы ў творчай дзейнасці рэдактара (паводле «Майстэрні» Яна Скрыгана).
12. Рэдактарская праца Максіма Лужаніна.
13. Дыялектызмы ў мастацкім тэксце.
14. Канцылярызмы ў публіцыстычным тэксце.
15. Русізмы ў тэкстах сучасных СМІ як праява білінгвізму.

III. Тэматыка курсавых работ

1. Рукапісная кніга на Беларусі (асаблівасці стварэння і прыкметы рэдагавання тэксту).
2. Асаблівасці рэдагавання рэлігійных тэкстаў (гісторыя і сучаснасць).

3. Прыкметы рэдагавання фальклорных тэкстаў.
4. Роля Сымона Буднага і Васіля Цяпінскага ў развіцці выдавецка-рэдактарскай дзейнасці на Беларусі.
5. Творчыя прынцыпы перакладчыцкай і рэдактарскай дзейнасці Францыска Скарына.
6. Заходнееўрапейскія традыцыі мастацка-паліграфічнага афармлення выданняў Францыска Скарыны: перайманне і творчыя знаходкі.
7. Роля брацкага кнігадрукавання ў развіцці выдавецкай-рэдактарскай працы на Беларусі.
8. Леў Сапега – рэдактар Статута Вялікага Княства Літоўскага 1588 года.
9. Рэдактарскі аналіз Статута ВКЛ 1588 года (навуковае выданне 1989 года).
10. Асаблівасці выдавецкай і рэдактарскай дзейнасці на Беларусі ў XVI–XVII стст.
11. Кнігадрукаванне на Беларусі ў XIX стагоддзі.
12. Развіццё друку на Беларусі на пачатку XX стагоддзя.
13. Янка Купала – рэдактар газеты «Наша ніва».
14. Праблема перакладу і рэдагавання сучасных рэлігійных тэкстаў.
15. Асаблівасці творчай працы рэдактара з перакладнымі тэкстамі (на матэрыяле перакладаў Максіма Багдановіча).
16. Янка Купала – перакладчык (рэдактарскі аналіз перакладаў з рускай мовы).
17. Янка Купала – перакладчык (рэдактарскі аналіз перакладаў з польскай мовы).
18. Янка Купала – перакладчык (рэдактарскі аналіз перакладаў з украінскай мовы).
19. Параўнальны аналіз купалаўскага і шаўчэнкаўскага перакладаў «Слова пра паход Ігаравы».
20. Якуб Колас – рэдактар кнігі «Беларускія народныя казкі» ў апрацоўцы Міхася Клімковіча.
21. Творчыя прынцыпы рэдактарскай працы Якуба Коласа.
22. Творчая лабараторыя рэдактара.
23. Рэдактарская спадчына Кузьмы Чорны.
24. Кандрат Крапіва – рэдактар лексікаграфічных прац.
25. Розныя рэдакцыі літаратурна-мастацкага твора (на творах беларускіх пісьменнікаў).
26. Праблема дарэформеннага правапісу і выкарыстанне яго ў тэкстах сучасных СМІ.
27. Моўныя памылкі ў тэкстах сучасных СМІ.
28. Лагічныя памылкі ў тэкстах сучасных СМІ.
29. Фактычныя памылкі ў тэкстах сучасных СМІ.
30. Творчая праца рэдактара на сучасным этапе (традыцыі і наватарства).

IV. Прыкладныя пытанні да экзамену

1. Рэдагаванне як від творчай дзейнасці. Сутнасць рэдагавання і яго практычны характар.

2. Агульная характарыстыка асноўных этапаў развіцця выдавецка-рэдактарскай дзейнасці і распрацоўкі тэорыі і практыкі рэдагавання на Беларусі.
3. Рукапісныя кнігі старажытнага перыяду.
4. Рукапісныя і друкаваныя кнігі старабеларускага перыяду. Пераемнасць традыцый у афармленні кнігі.
5. Францыск Скарына – перакладчык кніг Бібліі (крыніцы перакладу, рэдактарскія праўкі).
6. Аснова лексікі пражскіх выданняў Францыска Скарыны. Замена царкоўнаславянскіх элементаў сродкамі народна-гутарковай мовы.
7. Францыск Скарына – рэдактар кніг Бібліі (асаблівасці рэдактарскіх правак паводле Чэшскай і Генадзеўскай Бібліі).
8. Стварэнне Францыскам Скарынам «мікражанру» ў літаратуры.
9. Мастацка-паліграфічныя асаблівасці скарынаўскіх выданняў.
10. Заходнееўрапейскія традыцыі ў выданнях Францыска Скарыны.
11. Брацкае кнігадрукаванне – асноўны пераемнік выдавецкіх, мастацка-паліграфічных, моўных традыцый Францыска Скарыны.
12. Адлюстраванне рэнесансавых і рэфармацкіх тэндэнцый у змесце кніг, прадмовах, афармленні брацкага кнігадрукавання.
13. Роля выданняў брацкіх друкарняў у нармалізацыі беларускай пісьмовай мовы.
14. Адступленні ў выданнях брацкіх друкарняў ад скарынаўскіх традыцый і засваенне досведу заходнееўрапейскага кнігадрукавання.
15. Фармат брацкіх выданняў, мастацка-арнаментальнае афармленне, гравюры і інш.
16. Выдавецка-рэдактарская дзейнасць Пятра Мсціслаўца і Івана Фёдарова (заснаванне друкарні ў Маскве, прычына спынення выдавецкай дзейнасці і праца ў Заблудаўскай друкарні).
17. Выкарыстанне Пятром Мсціслаўцам і Іванам Фёдаравым моўных традыцый Францыска Скарыны.
18. Віленскі перыяд кнігадрукарскай дзейнасці Пятра Мсціслаўца. Асаблівасці афармлення выданняў (шрыфт, застаўкі, ілюстрацыйныя гравюры, надрадковыя літары і інш.).
19. Сымон Будны пра тэксталагічную праўку і рэдактарскую працу Пятра Мсціслаўца і Івана Фёдарова (прадмова да «Новага завету», Лоск, 1547).
20. Роля Пятра Мсціслаўца і Івана Фёдарова ў развіцці айчыннай культуры і культур суседніх народаў.
21. Роля Льва Сапегі ў падрыхтоўцы і выданні Статута Вялікага Княства Літоўскага.
22. Рэдактарская дзейнасць Льва Сапегі і Астафія Валовіча (падрыхтоўка і выпрацоўка юрыдычных нормаў, рэдагаванне артыкулаў Статута 1588 года).
23. Юрыдычная лексіка трэцяй рэдакцыі Статута Вялікага Княства Літоўскага.
24. Кнігавыдавецкая дзейнасць на Беларусі ў XIX ст.
25. Развіццё беларускага друку на пачатку XX ст. (па старонках тагачасных

газет).

26. Пачатак XX ст. – новы этап у развіцці выдавецка-рэдактарскай дзейнасці на Беларусі.

27. Янка Купала – рэдактар газеты «Наша ніва».

28. Заснаванне беларускай школы перакладу. Перакладчыцкая дзейнасць Максіма Багдановіча.

29. Творчыя прынцыпы перакладчыцкага майстэрства Янкі Купалы.

30. Творчы падыход Якуба Коласа да тэксталагічнай і рэдактарскай праўкі.

31. Творчая лабараторыя Якуба Коласа (праца над удасканаленнем рукапісу трылогіі «На ростанях»).

32. Мастацка-стылёвыя асаблівасці прозы Кузьмы Чорнага.

33. Кузьма Чорны – публіцыст і літаратурны крытык (артыкул «Небеларуская мова ў беларускай літаратуры»).

34. Кандрат Крапіва – рэдактар лексікаграфічных прац (аналіз лексікі перакладных і тлумачальных слоўнікаў пад агульнай рэдакцыяй К. Крапівы).

35. Асновы дарэформеннага правапісу і яго выкарыстанне на старонках недзяржаўных выданняў.

36. Асаблівасці моўнай культуры дзяржаўных і недзяржаўных выданняў.

37. Асаблівасці рэдактарскай працы ў выдавецтве, часопісе, газеце.

38. Асаблівасці творчай працы рэдактара ў літаратурна-мастацкіх выданнях.